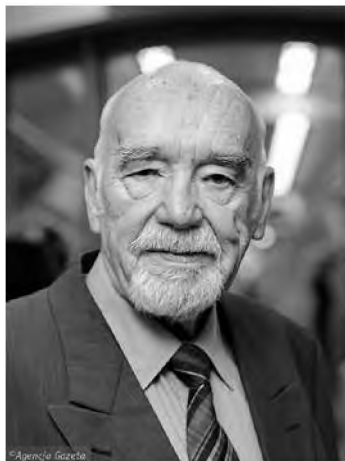

Karolina Stanek

Wspomnienie o kapitanie Aleksandrze Kaszowskim (1935-2017)

Aleksander Kaszowski urodził się 26 grudnia 1935 r. w Poznaniu. Był synem oficera 69 Pułku Piechoty w Gnieźnie, który poległ 12 września 1939 r. w bitwie nad Bzurą¹. Dzieciństwo spędził w Gnieźnie. Jako trzynastoletni chłopiec po raz pierwszy płynął żaglówką. To zdefiniowało jego plany na przyszłość. Po zdaniu matury postanowił studiować na Politechnice Gdańskiej budowę okrętów. Złożył wymagane dokumenty, ale na egzaminie się nie stawił, bo trafiła się okazja uczestniczenia w rejsie po Bałtyku „Młoda Gwardia”. Po powrocie, gdy udał się do sekretariatu uczelni, okazało się, że miejsca są już tylko na Wydziale Mechanicznym. Wybrał specjal-

ność kotły parowe, po pięciu latach wrócił do rodzinnego Gniezna jako inżynier. Otrzymał skierowanie do pracy w Zakładach Naprawczych Taboru Kolejowego w Poznaniu, gdzie pracował do 1964 r. Wtedy to nastąpił kolejny zwrot jego drogi życiowej. Zaproponowano mu awans w Oleśnicy, ale on wybrał niższe stanowisko w Bydgoszczy, do której przeprowadził się z rodziną w roku 1965. Jak sam wspominał w jednym z wywiadów: *Wybrałem to drugie, i tak Bydgoszcz stała się moim miastem z wyboru i nigdy nie żalowałem tej decyzji*².

Jednocześnie z zawrotną karierą w ZNTK (obecnie PESA) rozwijała się jego pasja żeglarska, która miała swój początek w 1948 r. 18 listopada 1966 r. Aleksander

¹ <http://bydgoszcz.wyborcza.pl/bydgoszcz/7,48722,22082637,aleksander-kaszowski-nie-zyje-odchodzi-legenda-zagli-i-pesy.html> (dostęp: 13.09.2018 r.).

² <https://expressbydgoski.pl/kapitan-aleksander-kaszowski-opowiada-o-swoich-pasjach-wywiad/ar/10874648> (dostęp: 13.09.2018 r.).

Kaszowski utworzył Sekcję Żeglarstwa Morskiego przy Kolejowym Klubie Sportowym Brda, dając tym samym początek tradycjom żeglarstwa morskiego w Bydgoszczy³. W kolejnym roku ZNTK zbudował dla Sekcji pełnomorski jacht „Euros” – jeden z najsłynniejszych polskich jachtów, w ciągu 18 lat w 173 rejsach przepłynął ponad 73 000 mil morskich⁴. Po nim powstały w bydgoskim zakładzie jeszcze dwa – „Zentek” oraz „Solanus”⁵. Nie sposób wymienić wszystkich żeglarskich osiągnięć i odznaczeń Kapitana (od 1969 r. jachtowy kpt. żeglugi wielkiej, patent nr 300). W 1968 r. wyruszył (jako I oficer, pod dowództwem kpt. Wojciecha Orszuloka) w pierwszą dalekomorską wyprawę. „Euros” opłynął wtedy Islandię, jako pierwszy w historii światowego żeglarstwa⁶. Następnie dowodził tym jachtem w rejsach m.in. po Morzu Północnym (1970)⁷, po Cieśninach Duńskich (1971), wokół Przylądka Horn (1973)⁸ i na Spitsbergen (1977)⁹. W 2002 r. Kujawsko-Pomorskie Kolegium Kapitanów Jachtowych przyznało mu tytuł Kapitana Seniora, a w 2006 r. otrzymał honorową nagrodę „Za wybitne osiągnięcia żeglarskie na morzu” z rąk Wojewody Kujawsko-Pomorskiego¹⁰.

W swoim bogatym dorobku Aleksander Kaszowski ma również kilka publikacji nt. żeglarstwa. Jest ich w sumie 6, z czego *Kanaki z trzeciej wachty*, *Kaphorowa siódemka* i *Nawigacja dla żeglarzy* są samodzielnymi pracami. Z kolei *„Eurosem” na Horn*, *Sztormy, lody i powroty* (opowiadająca o wyprawie na Spitsbergen) oraz *Polskie jachty na oceanach* są napisane wspólnie ze Zbigniewem Urbanyim. Dwukrotnie został uhonorowany wspólnie ze Zbigniewem Urbanyim nagrodą im. Leonida Teligi – w 1976 r. za książkę *„Eurosem” na Horn*, a w 1982 r. za *Polskie jachty na oceanach*¹¹. Nagroda ta przyznawana jest corocznie od 1971 r. przez redakcję miesięcznika *„Żagle”* za wybitne zasługi w popularyzacji żeglarstwa w Polsce.

Miałam szczęście poznać Pana Aleksandra osobiście. Gdy 11 lat temu rozpoczęłam pracę w WiMBP w Bydgoszczy, był częstym gościem w Bibliotece Głównej, wypożyczał sporo książek. Pamiętam, że gdy w pewnym czasie przestał się pojawiać, bardzo się martwiliśmy. Okazało się później, że miał poważne problemy zdrowotne, przeszedł operację biodra. Ale gdy mógł już się samodzielnie

³ *Droga do mistrzostwa. Kronika 75-lecia RTW „Bydgoszcz-Kabel”*, Bydgoszcz 2008, s. 133.

⁴ Tamże, s. 134.

⁵ *Encyklopedia Bydgoszczy*, t. 1, Bydgoszcz 2011, s. 358.

⁶ A. Kaszowski, Z. Urbanyi, *Polskie jachty na oceanach*, Gdańsk 1981, s. 225-234.

⁷ Tamże, s. 338-343.

⁸ <https://zeglarski.info/artykuly/zmarl-aleksander-kaszowski/> (dostęp: 13.09.2018 r.).

⁹ A. Kaszowski, Z. Urbanyi, dz. cyt., s. 311-316.

¹⁰ *Encyklopedia Bydgoszczy...*, s. 358.

¹¹ <https://zagle.se.pl/zeglarstwo/nagroda-im-leonida-teligi-za-rok-2016-przyznane-aa-xXCL-PuN2-UjPD.html> (dostęp: 17.09.2018 r.).

poruszać, przychodził nadal, wspierając się na kulach. Gdy w lipcu zeszłego roku przeczytałam nekrolog informujący o Jego śmierci, nie pracowałam już w wypożyczalni od ponad 4 lat, mimo to od razu skojarzyłam nazwisko z twarzą i głosem. Był jednym z tych czytelników, których się długo pamięta i miło wspomina.